

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗВО "ВІДКРИТИЙ
МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ "УКРАЇНА"
ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ**

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

27 жовтня 2023 року

м. Мукачєво

**III ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«Бібліопсихологія, бібліопедагогіка, бібліографістика,
бібліотерапія в освіті: теорія і практика», 27 жовтня 2023 р.**

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Щербан Т. Д. – доктор психологічних наук, професор кафедри психології, ректорка Мукачівського державного університету (голова оргкомітету)

Моргун А. В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій, деканеса гуманітарного факультету Мукачівського державного університету

Прокопович Л. С. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Мукачівського державного університету

Попович Н. Ф. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Мукачівського державного університету

Веремчук О. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Мукачівського державного університету

Мовчан К. М. – старша викладачка кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій, директорка наукової бібліотеки Мукачівського державного університету

Постельжук О. М. – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, завідувачка кафедри інформаційних та комп'ютерних технологій Відокремленого структурного підрозділу ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Дубенська філія

Однією з найпоширеніших і вже традиційних наочних форм популяризації книги і читання на сайтах бібліотек є віртуальні виставки для інформування користувачів про нові надходження до фонду. Перевагою віртуальних виставок є необмеженість існування в часі та просторі, можливість розмістити текстову інформацію, графічне, аудіо або відео зображення документів, включених в експозицію.

Бібліотеки активно впроваджують нові інформаційно-комунікаційні технології та виконують почесну місію ініціаторів та організаторів інституційних репозитаріїв, пропагуючи переваги відкритого доступу до наукової інформації та знань. Репозитарій реалізує процеси збору, зберігання, управління та розповсюдження цифрових матеріалів, а також забезпечує відкритий доступ до них з використанням пошукових можливостей. Репозитарій об'єднує науково-освітні інтереси вчених, викладачів та студентів з професійними інтересами бібліотечних фахівців.

Бібліотечна діяльність розвивається за інноваційними напрямками з використанням різноманітних креативних форм роботи. Зокрема, в соціокультурній роботі бібліотек з'явилися такі нові форми роботи: бібліофреш, айс-стопер, літературний пінг-понг, бібліоквест, флешмоб, буккросинг, буктрейлер та інші форми роботи.

Список використаних джерел

1. Бабій Л. Наукова бібліотека в сучасному суспільстві. *Бібл. планета*. 2009. № 4. С. 21–22.
2. Богданова О. Цифрові технології і читання. *Бібл. планета*. 2017. № 2. С. 16–17.
3. Вилегжаніна Т. Бібліотека в контексті реформ. *Бібл. планета*. 2010. № 4. С. 4–5.

УДК 004.383.8(477)(043.2)

МОРГУН А. В., ШУТКО М. В.
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УКРАЇНІ

Важливою ознакою сьогодення є стрімкий розвиток новітніх інформаційних технологій, їх всепроникна потужність та вкорінення в усі сфери суспільної діяльності, зокрема й у бібліотечну галузь. В умовах інформаційного суспільства швидко відбуваються трансформації бібліотечної реальності: традиційні ролі змінюються, з'являються нові вимоги, нові можливості та нові виклики. Модернізація бібліотечної інфраструктури, реформування освіти, трансформація наукових комунікацій висувають нові стратегічні завдання перед бібліотеками, актуалізують питання стосовно того, як бібліотеки продовжуватимуть відповідати зростаючим вимогам сучасної цифрової інформаційної ери. Нагальності набувають дослідження щодо визначальної ролі новітніх інформаційних технологій, що ґрунтуються на методах обробки неструктурованої великорозмірної інформації та моделях

знань із використанням потужних обчислювальних ресурсів та спеціалізованих інструментальних засобів, зокрема систем штучного інтелекту (далі ШІ).

За визначенням Міжнародної організації зі стандартизації ISO, штучний інтелект – це здатність інженерної системи отримувати, обробляти та застосовувати отримані знання та навички. Незважаючи на те, що ШІ є однією з нових тенденцій, деякі його елементи уже фрагментарно застосовуються в бібліотеках у вигляді модулів, вбудованих у бібліотечні програми, зокрема у вигляді чат-ботів у довідково-інформаційних службах, у процесах автоматичної каталогізації та класифікації за допомогою оптичного розпізнавання символів (OCR), автоматичного перекладу іншомовних матеріалів за допомогою обробки природної мови (NLP), автоматичного індексування за допомогою експертних систем, у системах інтелектуального управління бібліотечним книгосховищем із використанням надвисокошвидкісної технології RFID. Приклади їх успішного застосування у бібліотечній діяльності таких книгозбірень, як Бібліотека Конгресу США, Бібліотека Джеймса Б. Ханта Університету штату Північна Кароліна, Бібліотека Університету Джонса Гопкінса в США, Бібліотека Південно-Західного університету Китаю, Бібліотека Берлінського університету імені Гумбольдта в Німеччині свідчать про значний потенціал і перспективність цифрових технологій.

Найбільш перспективними на сьогоднішній день напрямками в пізнанні ШІ, є нейронні мережі, еволюційні обчислення, експертні системи. На розвиток сфери еволюційних обчислень значний вплив зробили інвестиції в нанотехнології. Еволюційні обчислення покликані вирішити практичні проблеми самозборки, самовідновлення та самоконфігурування систем, що складаються з безлічі одночасно функціонуючих вузлів.

Експертні системи акумулюють знання експертів – провідних спеціалістів у даній предметній галузі. В основі роботи експертних систем лежить дедуктивне виведення нових тверджень з існуючих. Типове застосування експертних систем – консультації для фахівців середньої кваліфікації і неспеціалістів у тій галузі, для якої вона розроблена.

Нові можливості для відкритої науки створені завдяки: угрупованням глобальних мереж, новим потужним алгоритмічним моделям глибокого навчання нейронних мереж штучного інтелекту та можливостям онлайн-зберігання та пошуку в сховищах досліджень даних. Ці приклади показують, як нові інфраструктури можуть бути використані для створення майбутніх методологій штучного інтелекту для наукових відкриттів у 21 столітті.

Останні п'ять років (2017-2022) показали значний прогрес і досягнення в аналітичних обчислювальних інструментах і відкриттях. Особливо це стосується методологій, пов'язаних із новими сферами штучного інтелекту. Машинне навчання, глибоке навчання та дослідження нейронних мереж показали певний потенціал для прориву парадигми відкритої науки. Ці досягнення варіюються від комп'ютерного бачення (розпізнавання обличчя/об'єктів) до обробки природної мови (розпізнавання мовлення в текст і переклад) до кібербезпеки (виявлення шахрайства). Досягнення також включають розмовні чат-боти, роботизованих агентів і стратегічне мислення.

Це стало можливими завдяки комбінації кращих алгоритмів, більшої обчислювальної потужності, точніших схем метаданих, онлайн-наборів даних і, дедалі частіше, сховищ і систем відкритих наукових досліджень.

Можливості машинного навчання штучного інтелекту також ефективно використовуються завдяки попередньому навчанню алгоритмам і застосуванню нових наборів даних звичайного розміру. Нові можливості відкриваються завдяки поєднанню сховищ дослідницьких даних і готовності дослідників ділитися своїми дослідженнями та наборами даних через відкриту науку. Це дозволяє іншим дослідникам у всьому світі застосовувати алгоритмічне машинне навчання та ґрунтуватися на попередніх моделях до доступних нових онлайн-даних досліджень. Зображення, дані та метадані можуть бути легко завантажені, розархівовані та використані дослідниками для навчання нейронної мережі.

Основний фактор, що визначає сьогодні розвиток AI-технологій – це зростання продуктивності сучасних комп'ютерів в поєднанні із підвищенням якості алгоритмів, які дозволяють розробляти системи, не зовнішньо схожі на людину, а діючі як людина.

Список використаних джерел

1. Мар'єнко М. В., Шишкіна М. П., & Коновал, О. А. (2022). Методологічні засади формування хмаро орієнтованих систем відкритої науки у закладах вищої педагогічної освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 89(3), 209–232. <https://doi.org/10.33407/itlt.v89i3.4981>.
2. Нікольський Ю. В., Пасічник В. В., Щербина Ю. М. Системи штучного інтелекту : навч. посіб. Львів : «Магнолія-2006», 2015. 279 с.

УДК 028.1:655.3.066.11(043.2)

**МОТИЧКА В. І.,
ПРОКОПОВИЧ Л. С.**

Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

УСІ ПОВЕРТАЮТЬСЯ ДО ДРУКОВАНОЇ КНИГИ

У ці непрості часи українські бібліотекарі стоять разом із народом. Там, де це можливо, бібліотеки продовжують надавати свої послуги користувачам. Наші реалії важко відображаються на дітях.

Бібліотеки пропонують багато різних заходів: знайомство з новими книжками, подорожі сторінками улюблених книжок, лялькові вистави та багато інших традиційних заходів. Також проводяться зустрічі з психологами, письменниками, аніматорами.

Сьогодні питання бібліопсихології та бібліопедагогіки, як ніколи, на часі. Сучасні бібліопсихологічні розвідки спрямовані на розв'язання одного з головних завдань бібліотеки — підібрати конкретному читачеві відповідну книгу. Бібліопсихологія уможливує осмислення книгочитання та читання в цілому як невід'ємну частину людського життя в розрізі притаманних людині і

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>